

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria
Vlada-Government
Ministria e Ekonomisë
Ministrastvo Ekonomije - Ministry of Economy

E Ardhmja e Energjisë Solare në Republikën e Kosovës

Ministria e Ekonomisë

Prishtinë, 27 Korrik 2021

Përmbledhje

- Burimet e Ripërtërithme të Energjisë (BRE)
- Kapacitetet gjeneruese në sistemin elektroenergjetik të Kosovës
- Kuadri ligjor dhe programor i BRE-ve
- Procedurat në fuqi dhe përgjegjësit institucionalë për zhvillimin e investimeve në fushën e BRE-ve
- Potenciali i Energjisë nga BRE - fokusi tek energjia Solare dhe Erës
- Statusi i BRE në Kosovë
- Energjia Diellore

Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë (BRE)

- Kosova është palë nënshkruese e Traktatit për Themelimin e Komuniteti të Energjisë, dhe si rrjedhojë ka obligime kontraktual për të përmbushur të gjitha obligimet që kanë të bëjnë me sektorin e energjisë – e ne këtë rast edhe me BRE, për arritjen e caqeve.
- Ne periudhën 2011-2020, caku i detyrueshëm i Kosovës ishte 25 % i pjesëmarrjes së BRE-ve në konsumin bruto të energjisë, ashtu siç ka rreflektuar edhe në Planin Nacional të Veprimit për BRE (2011-2020).
- Kosova brenda kësaj periudhe, ka arritur cakun prej 25.69%, i pjesëmarrjes së BRE-ve në konsumin bruto të energjisë deri në 2019.
- Për stimulimin e shfrytëzimit të burimeve të ripërteritshme të energjisë, në Kosovë ishte vendosur korniza ligjore skema mbështetëse e tarifave ‘feed-in’ për energjinë nga uji, për energjinë nga era, energjinë fotovoltaike dhe për biomasën.

Kapacitetet gjeneruese në sistemin elektroenergjetik të Kosovës

Njësitë prodhuese	Kapaciteti i njësive (MW)			Futja në operim
	Instaluar	Neto	Min/max	
TC Kosova A1	65	Nuk operon		1962
TC Kosova A2	125	Nuk operon		1964
TC Kosova A3	200	144	100-130	1970
TC Kosova A4	200	144	100-130	1974
TC Kosova A5	210	144	100-135	1975
TC Kosova A	610	432		
TC Kosova B1	339	264	180-260	1983
TC Kosova B2	339	264	180-260	1984
TC Kosova B	678	528		
HC Ujmani	35.00	32.00		1983
HC Lumbardhi	8.08	8.00		(1957) 2006
HC Dikanci	4.02	3.34		(1957) 2013
HC Radavci	1.00	0.90		(1934) 2010
HC Burimi	0.95	0.85		(1948) 2011
Gjithsej HC (jasht skemës mbështetëse)	49.05	45.09		
EGU Belaja	8.06	8.06		2016
EGU Deçani	9.81	9.81		2016
HC Hydroline-Albaniku III	4.27	4.27		2016
HC Brod II	4.80	4.80		2015
HC Restelica 1&2	2.28	2.28		2016
HC Brodi III	4.70	4.70		2016
HC Brezovica	2.10	2.10		2017
HC Orqusha	4.00	4.00		2019
HC Lepenci 3	10.00	10.00		2019
Wind Power	1.35	1.35		2010
Air Energy-Kitka	32.40	32.40		2018
PV LedLight Technology	0.10	0.10		2015
PV ONIX SPA	0.50	0.50		2016
PV Birra Peja	3.00	3.00		2018
PV Frigo Food Kosova	3.00	3.00		2018
PV Eling	0.40	0.40		2019
PV SGE	3.00	3.00		2019
Gjithsej BRE (në skemën mbështetëse)	93.77	93.77		
Gjithsej	1,430.82	1,098.86		

Kuadri ligjor dhe programor i BRE-ve

Aktualisht, kuadri ligjor dhe programor për BRE është zhvilluar si ne vijim.

- legjislacioni primar
 - Ligji nr. 05/L-081 për Energjinë
 - Ligji nr. 05/L-084 për Rregullatorin e Energjisë
 - Ligji nr. 05/L-085 për Energjinë Elektrike
 - Ligji nr.05/L-052 për Energjinë Termike
- legjislacioni sekondar
 - Udhëzimi Administrativ nr.05/2017 për Caqet e BRE-ve (2016-2020)
 - Udhëzimi Administrativ nr.06/2017 për promovimin e shfrytëzimit të energjisë nga burimeve të ripërtërishe.
 - Rregulli mbi metodologjinë e tarifave
 - Rregullat për skemat mbështetës
 - Rregullat për certifikatën e origjinës
 - Draftimi i Udhëzimit Administrativ për Biokarburantet
- Korniza Programore për BRE:
 - Strategjia e Energjisë (2017 - 2026)
 - Strategjia e Ngrohjes (2011 - 2018)
 - Programi i Zbatimit të Strategjisë së Energjisë së Kosovës
 - Plani Kombëtar i Veprimit për Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë (PKVBRE) (2011-2020)
 - Hartimi i Raportit të Progresit mbi zbatimin e Planit të Veprimit dhe përmbushjen e objektivave deri në fund të periudhës në vitin 2020

Ne vijim do te prezantohen skema e re mbështetëse, e cila do te jete e bazuar ne kushtet konkurruese me qellim te zhvillimit e BRE për periudhën 2021-2030

Procedurat në fuqi dhe përgjegjësit institucionale për zhvillimin e investimeve në fushën e BRE- ve

Referuar përgjegjësisë së ministrisë së ekonomisë për hartimin e politikave për sektorin e energjisë, për pjesën që lidhet me BRE kjo përgjegjësi lidhet me:

- hartimi i politikës zhvillimore të BRE-
- hartimi i planit të veprimit për BRE
- hartimi i planit kombëtar për energji dhe klimë
- raporti i progresit për BRE
- përcaktimi i caqeve të BRE

Ndërsa në pjesën rregullatorë, ZRRE për pjesën e BRE fokusohet në :

- Hartimi i procedurave të autorizimit për ndërtimin e kapaciteteve të reja prodhuese të energjisë,
- Lëshimi, modifikimi, pezullimi apo tërheqja e licencave/autorizimeve
- Zhvillimi e skemave mbështetëse
- Lëshimi i certifikatës së origjinës;
- Etj.

Procedurat në fuqi dhe përgjegjësit institucionale për zhvillimin e investimeve në fushën e BRE- ve

Komfor përgjegjësisë së ministrisë së ekonomisë për hartimin e politikave për BRE , si procedura përgjegjëse në terma të implementimit do të duhen të merren në konsideratë edhe përgjegjësit institucionale të aktorëve të tjerë , si në vijim:

- Agjencia për Regjistrimin e Bizneseve në Kosovë
 - Regjistrimi i biznesit
- Zyra e Rregullatorit për Energji – për njohjen dhe fillimin e procedurave për investime në fushën e BRE
- Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
 - Leja për mbrojtjen e mjedisit
 - Leja për shfrytëzimin e ujërave (nëse flitet për hidroenergji)
 - Leja e ndërtimit (për kapacitete të instaluar mbi 10 MW)
- Lejet, varësisht nga lokacioni i ndërtimit
 - Agjencia Kosovare e Pyjeve (nëse preket ndonjë pyll)
 - Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit (nëse preket ndonjë zonë e interesit të veçantë/zonë arkeologjike)
- Ministria e Infrastrukturës
 - Leja për kyçje në infrastrukturën ekzistuese rrugore

Procedurat në fuqi dhe përgjegjësit institucionalë për zhvillimin e investimeve në fushën e BRE- ve

- Ne nivelin Komunal
 - Leja e ndërtimit (për kapacitete të instaluar nën 10 MW)
 - Kontrata për shfrytëzim të tokës
- KEDS - KESCO
 - Autorizimi për kyçje në sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike
 - Kontratat për blerje të energjisë nga furnizuesit. Në rast të tarifave stimuluese, nga furnizuesi publik.
- Zyra e Rregullatorit për Energji
 - Autorizimi për prodhimin e energjisë
- Dhe në rastet kur ndërtimi i gjeneratorëve të rijë, në vende të veçanta të tilla si vende ku monumentet historike janë të vendosura mund të kërkohen lejet dhe miratimet nga institucionet e tjera.

Gjithashtu edhe përmes Ligjit nr. 05/L-079 për Investimet Strategjike në Republikën e Kosovës – ka një proces të dizajnuar për investime edhe në fushën e energjisë – ku kërkohen që vlera investive të jete mbi 30 milion euro.

Aktualisht ne kuadër te ZRRE-se ne proces janë :

Autorizime Finale ne operim Totali 21 kapacitete	105	MW
Autorizime Finale Totali 15 kapacitete	154	MW
Autorizime Preliminare Totali 0 kapacitete	0	MW
Autorizime Preliminare "në Pritje" Totali 43 kapacitete	337	MW
Aplikacione NË Proces Totali 7 kapacitete	313	MW
Totali 90 Kapacitete	909	MW

- **kapacitete të reja të instaluar të BRE për prodhim të energjisë elektrike:**

- HCV 13 kapacit. 61.07 MW
- Era 2 kapacit. 33.75 MW
- **Solar-fotovoltaik 6 kapacit. 10.00 MW**

- **Autorizime finale**

- HCV 10 kapacitete 33.5 MW
- Era 4 kapacit. 114.4 MW
- **solar 0 MW**
- Biomas 1 kapacit. 1.2 MW

Aktualisht ne kuadër te ZRRE-se ne proces janë :

- Autorizimin paraprake
 - HCV 0.0 MW
 - Era 7 kapacit. 235.1 MW
 - Solar (ne pritje) 8 kapacit. 20.0 MW
 - Solar (ne pritje) 28 kapacit. 82.27 MW
- Aplikacione ne proces
 - HCV 4 kapacitete 23.4 MW
 - Era 2 kapacit. 33.0 MW
 - Solar 0.0MW
 - Biomas 1 kapacit. 5.2 MW
 - HC 1 kapacitet (reversibil) 250.0 MW
- Aplikacione për gjeneratorët për Vetë – konsum
 - Solar 78 kapacit. 2587.19 kW ose (2.58 MW)

Autorizimet për vetë-konsum gjatë vitit 2019

Vendime për vetë-konsum	Nr. i vendimeve të lëshuar	kW
Solar	20	507.5

Potenciali i Energjisë nga BRE - fokusi tek energjia Solare dhe Erës

Politikat e Qeverisë së Kosovës në nxitjen e investimeve në gjenerimin e energjisë (elektrike dhe termike) do të fokusohen në energjinë solare dhe asaj të erës.

Me qëllim të identifikimit **te potencialit solare janë zhvilluar studimet si ne vijim**: nga sektori private, duke licencuar të drejtën për shfrytëzim të burimeve të ripërtëritshme për prodhimin e energjisë.

- Projektet Studimi / vlerësuese:
 - Studimi për përgatitjen e të dhënave projektuese për sistemet e shfrytëzimit të energjisë diellore në Kosovë (2010)
 - Vlerësimi i potencialit për adoptimin e energjisë së ripërtëritshme në shkallë të lartë në Kosovë - Raporti Përfundimtar - Komisioni evropian - përfundimi i fazës së parë i realizuar përmes KE (2021);
 - Vlerësimi i Gjenerimit me kosto më të ulët në Ballkanin Perëndimor dhe Analiza e VRE, studimi i financuar nga Banka Botërore;
 - Hartimi i TeR, "Studimi i Fizibilitetit për Ngrohje Qendrore në Kosovë përmes zbatimit të Sistemeve të Ngrohje Qendrore" i mbështetur nga WBIF;
 - Siguria e furnizimit energjetik në Kosovës. Vlerësimi i gjeneratorëve të fotovoltaikve në Kosovë, realizuar nga USAID 2021;

Potenciali i Energjisë nga BRE - fokusi tek energjia Solare dhe Erës

- Studimi “Kostoja më e ulët e RES-miksit në Kosovë” financuar nga Banka Botërore.
- Studimi për ndërtimin e impiantit diellor fotovoltaiq, (KEK-100MW), i realizuar përmes KfW 2020;
- Studimi i parafizibilitetit dhe fizibilitetit i Projektit Termik Diellor për Ngrohjen Qendrore të Prishtinës i realizuar përmes KfW 2019;
- Studimi i parafizibilitetit i Projektit Termik Diellor për Ngrohjen Qendrore të Gjakovës i realizuar përmes KfW 2019;
- Projekti për eficiencën e energjisë dhe energjinë e ripërtrishme. Mbështetje për gjenerimin e integruar të energjisë së ripërtrishme të rrjetit, studimi përfundimtar i integritit të rrjetit i realizuar nga Banka Botërore.

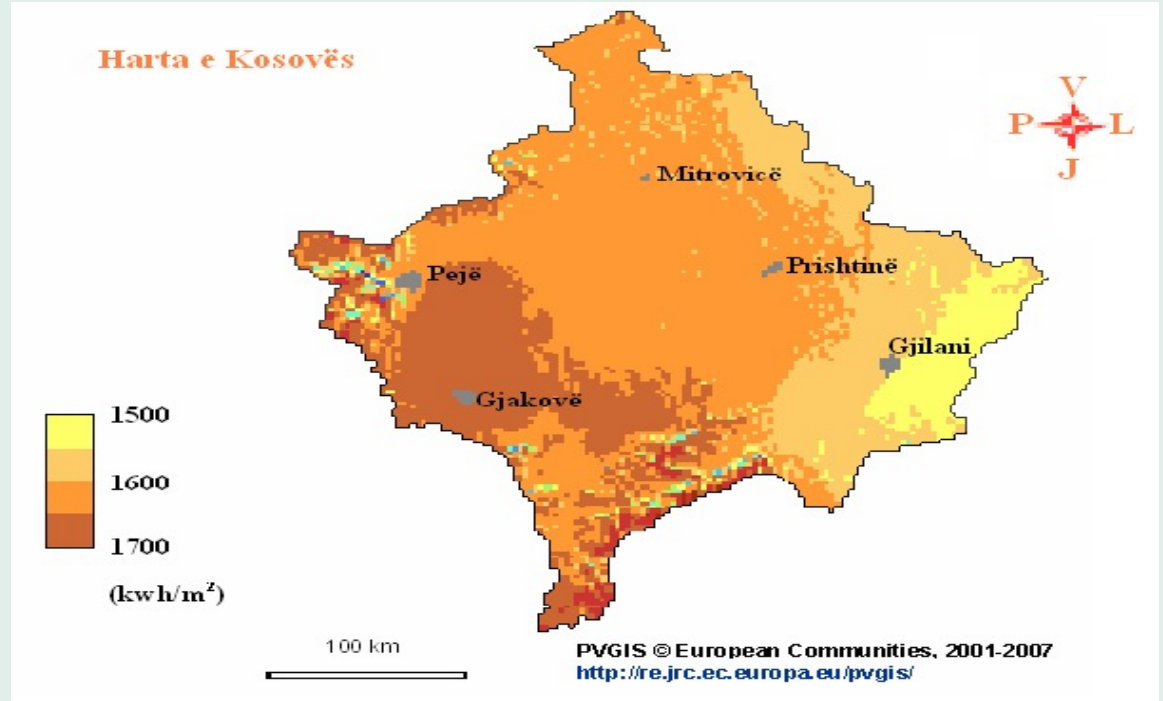
Statusi i BRE-ve në Kosovë

- Kosova është në fazën e hartimit të Strategjisë së energjisë së Republikës së Kosovës për periudhën 2021-2030 si dhe Planit Kombëtar për Energji dhe Klimë (PKEK) (2021-2030), ku në mes të tjerash BRE do të zënë një vend të rëndësishëm duke marrë në konsideratë edhe vendimet që priten të merren në fund të këtij viti për caqet e reja, e që në rastin e Kosovës do të jenë mjaft sfidues duke marrë në konsideratë nivelin e zhvillimit ekonomik që ka vendi.
- P.sh. në draft planin të PKEK, një nga alternativat është që deri në vitin 2030, mund të planifikohen kapacitetet e reja nga energjia e solare dhe e erës dikur rreth 600 MW në total (300 /solare dhe 300 /era)

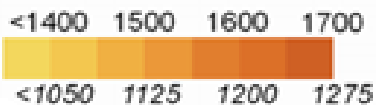

Energjia Diellore

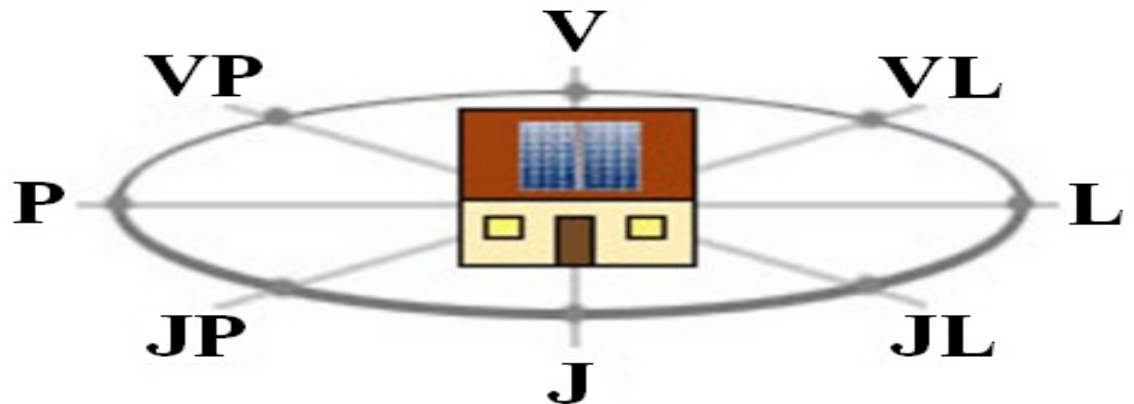
- Shtrirja gjeografike e regjionit ofron kushte shumë të mira për shfrytëzimin e energjisë diellore.
- Rrezatimi diellorë në Kosovë është relativisht i lartë në krahasim me rrezatimin në Evropë.
- Rrezatimi i përgjithshëm vjetor në Kosovë ndryshon ndërmjet **1500 dhe 1650 kWh/m²/në vit.**

Shkuma e rrezatimit global vjetor (kWh/m²)

Energjia elektrike vjetore e gjeneruar nga një sistem me fuqi 1 kW_{peak} dhe performancë 0.75 (kWh/kW_{peak})

Faleminderit shume për
vëmendjen tuaj!

